

УДК 338.49

DOI: 10.25140/2411-5215-2020-4(24)-155-169

Ірина Садчикова

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБҐРУНТУВАННЯ
СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ «ІНФРАСТРУКТУРА»**

Ірина Садчикова

**КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ ОБОСНОВАНИЯ
СУЩНОСТИ КАТЕГОРИИ «ИНФРАСТРУКТУРА»**

Iryna Sadchykova

**CONCEPTUAL PROVISIONS RATIONALE OF THE ESSENCE
OF THE CATEGORY «INFRASTRUCTURE»**

У статті ґрунтовно здійснено ретроспективне дослідження сутності та значення категорії «інфраструктура» з позиції застосування різних концепцій та підходів. Були розглянуті такі основні концепції: концепція накладних витрат, інституційна концепція, концепція економічного зростання, маркетингова концепція, розподільна концепція, логістична концепція. Розгляд цієї категорії відбувався під призмою таких наукових підходів: інституціонального, ресурсного, галузевого, системного та структурно-функціонального, а також горизонтального та вертикального. Аналіз цих підходів показав, що всі вони є актуальними та правильними, оскільки поняття «інфраструктура» є комплексним, багатоаспектним та складним і характеризує відносини, що виникають у процесі забезпечення розвитку окремих господарських систем в рамках національної економіки.

Ключові слова: інфраструктура; підхід; концепція; система; економіка.

Рис.: 7. Бібл.: 53.

В статье основательно осуществлено ретроспективное исследование сущности и значения категории «инфраструктура» с позиции применения различных концепций и подходов. Были рассмотрены следующие основные концепции: концепция накладных расходов, институциональная концепция, концепция экономического роста, маркетинговая концепция, распределительная концепция, логистическая концепция. Рассмотрение данной категории проходило под призмой таких научных подходов: институционального, ресурсного, отраслевого, системного и структурно-функционального, а также горизонтального и вертикального. Анализ данных подходов показал, что все они актуальны и правильными, поскольку понятие «инфраструктура» является комплексным, многоаспектным и сложным, и характеризует отношения, возникающие в процессе обеспечения развития отдельных хозяйственных систем в рамках национальной экономики.

Ключевые слова: инфраструктура; подход; концепция; система; экономика.

Рис.: 7. Библ.: 53.

The article thoroughly examines the essence and significance of the category «infrastructure» from the standpoint of different concepts and approaches. The following basic concepts were considered: the concept of overhead costs, the institutional concept, the concept of economic growth, the marketing concept, the distribution concept, the logistics concept. Consideration of this category took place under the prism of the following scientific approaches: institutional, resource, sectoral, systemic and functional, as well as horizontal and vertical. The analysis of these approaches showed that they are all relevant and correct, because the concept of «infrastructure» is complex, multifaceted and complex, and characterizes the relationships that arise in the process of ensuring the development of individual economic systems within the national economy.

Keywords: infrastructure; approach; concept; system; economy.

Fig.: 7. References:53.

JEL Classification: 017

Постановка проблеми. Інфраструктура є одним із рушіїв економічного розвитку, його умовою та, відповідно, і наслідком. На сьогодні складно уявити розвиток будь-якої соціально-економічної системи без наявності її інфраструктури. Інфраструктура відіграє ключову роль у забезпеченні стійкого та ефективного розвитку економічних систем у державі. Рівень розвитку інфраструктури впливає на інвестиційну привабливість країни, окремих галузей та секторів національного господарства, підвищення ділової активності. Отже, для сталого соціально-економічного розвитку країни та підвищення її конкурентоспроможності ключовою складовою виступає всебічний розвиток інфраструктури.

Проте при дослідженні теоретичних та методичних положень формування та розвитку інфраструктури, пізнання її як окремої економічної системи та категорії виникають певні складнощі, пов'язані насамперед із відсутністю єдиного підходу до трактування

цієї дефініції. Це зумовлено онтологічною складністю самої інфраструктури як об'єкта пізнання, її важливістю, що, відповідно, і привело до появи значної кількості міждисциплінарних досліджень її сутності та ролі в розбудові окремих систем. Відповідно, поступово сформувалася значна кількість підходів та концепцій до розгляду змісту інфраструктури. Це сформувало значний теоретичний доробок науковців у цій сфері. Однак окреслений процес також призвів до багатоваріантності наукових положень щодо визначення природи інфраструктури, необхідністю конкретизувати її зміст у контексті реалізації нових досліджень. Отже, актуальними залишаються питання дослідження інфраструктури, обґрунтування її сутності через аналіз сформованих наукових підходів до розгляду досліджуваного поняття.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню сутності категорії «інфраструктура» присвячені численні наукові роботи як вітчизняних, так і закордонних учених. Серед родоначальників цього напрямку досліджень можна виділити таких науковців, А. Янгсон, П. Розенштейн-Родан, А. Сміт. Надалі науковий пошук щодо дослідження інфраструктурного забезпечення економіки був наявний у роботах А. Маршалла, Р. Йохімсена, А. Хіршмана, Д. Карка, В. Жаміна, В. Красовського, Б. Краснопольського, П. Беленького, Б. Данилишина, О. Дація, М. Корецького, С. Мочерного, В. Попова, В. Федько, Н. Федько та багатьох інших. У роботах цих учених розкривається зміст та особливості різних видів інфраструктури (виробничої, соціальної, економічної і т. ін.). Також варто відзначити суттєвий внесок у дослідження сутності цієї категорії таких дослідників, як Н. Балдич, П. Беленький, М. Дубина, Н. Іванова, М. Скринько, С. Сонько, О. Стойко, М. Юденко, М. Михайлов та ін.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Проте, попри численні напрацювання вчених у сфері теоретичного, методичного та прикладного обґрунтування сутності інфраструктури як окремого економічного об'єкта, її впливу на розвиток господарських систем та ролі в розбудові національної економіки, актуальними залишаються дослідження концептуальних положень змісту та природи категорії «інфраструктура», враховуючи складний та багатоаспектний характер цієї дефініції. Уточнення та детального розгляду потребують питання конкретизації наукових підходів до розгляду інфраструктури, їх систематизації та виокремлення особливостей. Також актуальними залишаються питання щодо обґрунтування універсальної природи інфраструктури.

Мета статті. Метою статті є виявлення сформованих у науковій літературі концепцій дослідження сутності категорії «інфраструктура», їх вивчення для конкретизації природи інфраструктури як універсального явища.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні достеменно не відомо, коли термін «інфраструктура» почав використовуватися при економічних дослідженнях. Сам термін «інфраструктура» походить з латинської мови від слів «*infra*» – нижче «*structura*» – будова [5]. Спочатку термін «інфраструктура» використовувався у вживанні військових, де означав сукупність допоміжних (тилових) споруд, які задовольняли потреби збройних сил (до таких споруд належали склади боєприпасів та інших військових матеріалів, ракетні бази, полігони, військові аеродроми і т. ін.) [29].

Зарубіжні дослідники, серед яких можна виділити П. Розенштейн-Родана, Г Грубера, Дж. Делмона, Р. Нуркса, А. Хіршмана, А. Пізенті, Х. Зіргера, А. Янгсона, П. Самуельсона та інших ввели в економічну наукову літературу категорію «інфраструктура» на початку ХХ ст. Першість введення в економічну науку терміна «інфраструктура» належить П. Розенштейн-Родану, який застосував його у своїй праці «Місце та роль інфраструктури в розвиненому та у суспільстві, що розвивається» [31]. У цьому часовому періоді під інфраструктурою розуміли сукупність базових галузей економіки (транспорт, зв'язок,

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

енергетика), розвиток яких давав економічний ефект, що сприяло залученню інвестиції. Учений-економіст Р. Йохімсен запропонував таке визначення цієї категорії: «інфраструктура – це сукупність матеріальних, інституційних та індивідуальних умов, які є в розпорядженні господарських одиниць і відповідають вирівнюванню доходів, пов'язаних з рівною продуктивністю факторів, які дають при оптимальному розміщенні ресурсів забезпечити повну інтеграцію та, можливо, найвищий рівень господарської діяльності» [50].

Наприкінці 60-х на початку 70-х років ХХ ст. починає з'являтися дедалі більше досліджень з теорії інфраструктури, серед яких варто відзначити роботи таких науковців, як Є. Симоніс, Ж. Штолер, В. Михальський, Д. Рей та ін. У роботах Д. Кларка, А. Маршалла, А. Хіршмана та інших учених-економістів спостерігається розширення сутності поняття інфраструктура, яка, на їхню думку, включає не тільки галузі транспорту, зв'язку, матеріально-технічне забезпечення, а й невиробничу галузь та інституціональну інфраструктуру (нотаріат, органи юстиції, охорони порядку тощо) [9]. Тобто інфраструктура почала включати не тільки виробничу сферу, а й невиробничу – сферу послуг, без якої неможливе функціонування насамперед виробничих систем.

Основні концепції дослідження категорії інфраструктура з врахуванням ролі, яку відіграє інфраструктура в економіці наведено на рис. 1.

У вітчизняний науковий обіг поняття інфраструктури увійшло наприкінці 40-х років ХХ століття, коли термін «інфраструктура» почали використовувати як окрему економічну категорію. У цей час під інфраструктурою розуміли комплекс галузей, які забезпечують належне функціонування промислового та сільського господарства, тобто до інфраструктури відносили будівництво каналів, мостів, портів, доріг тощо [7].

Що стосується досліджень категорії інфраструктури на теренах колишнього Радянського Союзу, то варто відзначити роботи таких дослідників: Є. Алаєв, В. Жамін, Л. Карпов, В. Красовський, І. Маєргойз та багатьох інших. Серед них особлива треба відзначити передусім наукові праці В. Жаміна, який у своїх роботах надав досить розгорнуте визначення досліджуваної категорії. Під інфраструктурою він розумів «інтегральний елемент виробничих сил, що включає допоміжні та обслуговуючі галузі, види виробництв або діяльності, які обслуговують безпосередньо основне виробництво (виробнича інфраструктура), а також галузі та підгалузі невиробничої сфери, що непрямо пов'язані з процесом виробництва і виконують численні функції обслуговування всього процесу господарювання» [17; 21].

Незважаючи на значний науковий інтерес до теорії інфраструктури, її взаємозв'язок із сучасними економічними теоріями та концепціями, нині немає загальноприйнятого підходу до розуміння сутності цієї категорії. Розглянемо більш детально вже сформовані в науковому просторі концептуальні положення пізнання змісту цієї дефініції.

Н. Іванова, провівши аналіз сутності економічної категорії «інфраструктура», виділяє такі теоретико-методологічні підходи до її визначення: теоретико-економічний, інституціональний, структурно-функціональний, комплексний [21]. С. Сегада виокремлює такі з них: економічний, галузевий, регіональний, оціночний [32]. У свою чергу, Г. Амброзіус та К.-Г. Франке виділяють три підходи при розкритті сутності категорії «інфраструктура: структурний, атрибутивний та функціональний [44].

О. Богуславський розрізняє такі підходи до розуміння сутності інфраструктури: хронологічний, генеалогічний, теоретико-економічний, інституційний, маркетинговий, логіко-інформаційний, структурно-логічний, функціональний, комплексний, системний, територіальний, процесний, еволюційний, постіндустріальний, інформаційно-мережевий, трансформаційний [3].

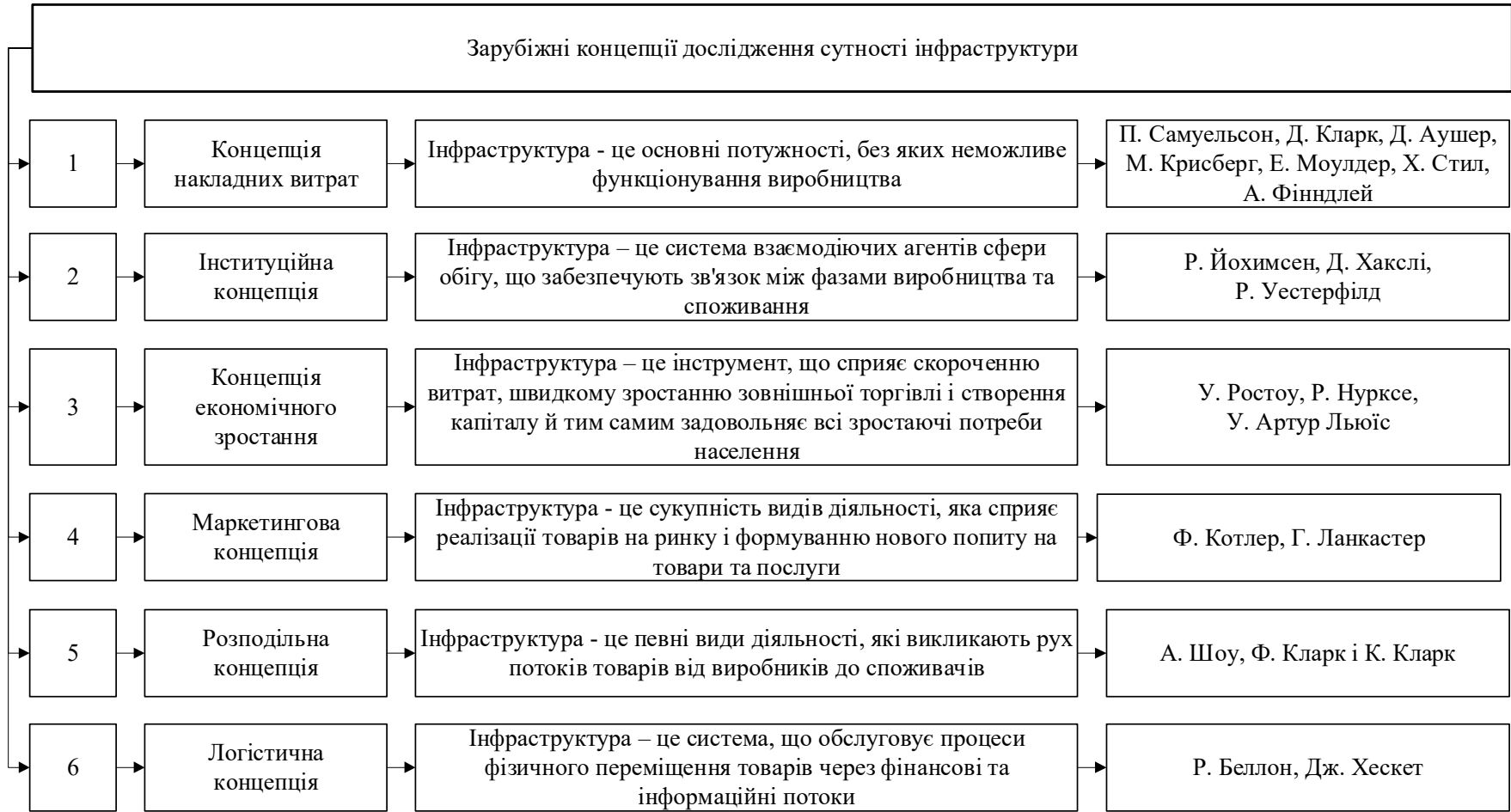

Рис. 1. Зарубіжні концепції дослідження сутності та ролі інфраструктури

Джерело: побудовано авторкою на основі [21; 22; 24; 35; 41; 43; 51].

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Відповідно, М. Юденко та М. Михайлов виділяють два підходи до трактування дефініції «інфраструктура», основа цих підходів суто методологічна. Відповідно до першого підходу, інфраструктуру можна розглядати як економічну категорію, що описує комплекс умов для розвитку економіки, забезпечення життєдіяльності; за другим підходом передбачається розгляд інфраструктури як економічної системи, виступаючи забезпечувальною підсистемою економіки, що складається з інституційної, матеріальної та персональної компонентів [6; 28].

Т. Трубіцина, досліджуючи інфраструктуру, акцентує увагу на вивченні її з позиції функціонального, інституціонального та відтворювального підходу. Вона вважає, що тільки в такому випадку можна достеменно визначити склад різних видів інфраструктури та виокремити функції, які вона виконує, прослідкувати динаміку розвитку інфраструктури і визначити призначення її в економіці [36].

Враховуючи наведені вище концепції розуміння сутності «інфраструктура», можна виділити найбільш розповсюджені підходи до розуміння цієї категорії, які наведені на рис. 2.

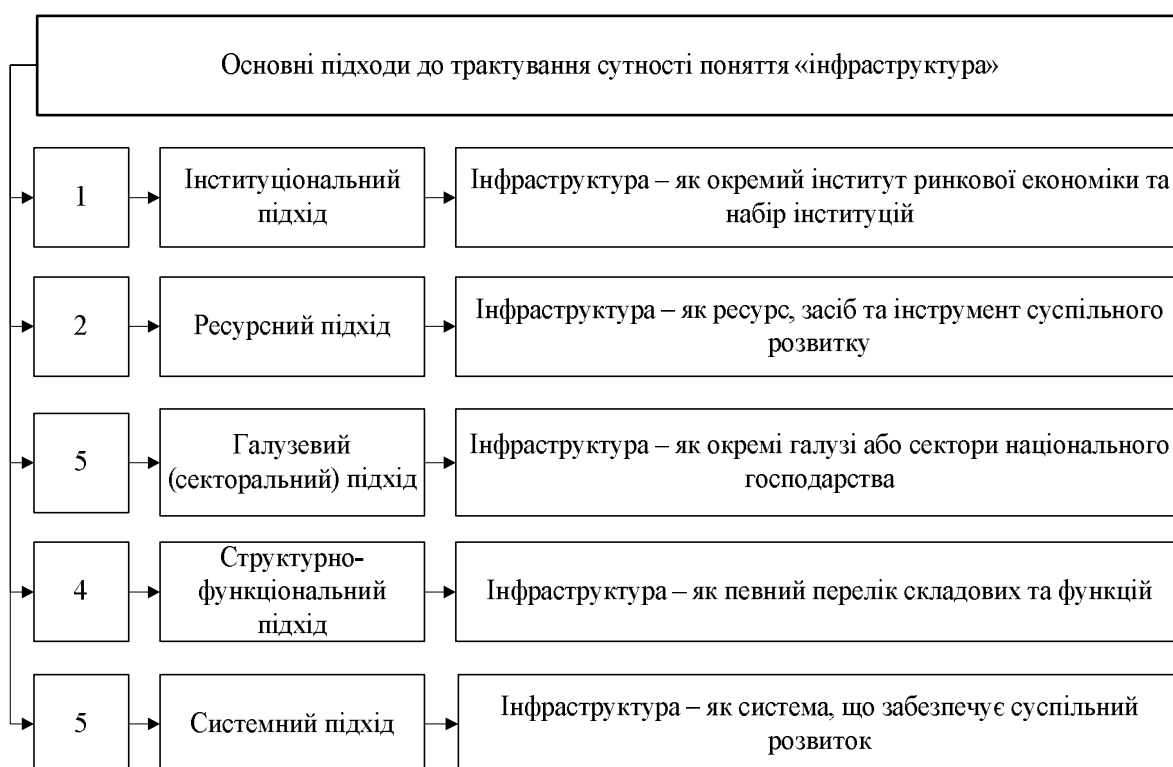

Рис. 2. Основні підходи до трактування сутності поняття «інфраструктура»
Джерело: побудовано авторкою з використанням: [6; 8; 15; 18; 21].

У межах інституціонального підходу інфраструктура досліджується як окрема складова ринкової економіки та розуміється як одна з найбільш важливих умов суспільного розвитку. Визначення категорії інфраструктура за цим підходом наведено на рис. 3.

Варто зауважити, що в межах інституціональної теорії автори цієї концепції дослідження інфраструктури передусім акцентують увагу на тому, що ця категорія безпосередньо пов'язана із сукупністю правил, норм, принципів, які лежать в основі як розвитку суспільства, так і функціонування економічних систем [15; 46].

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

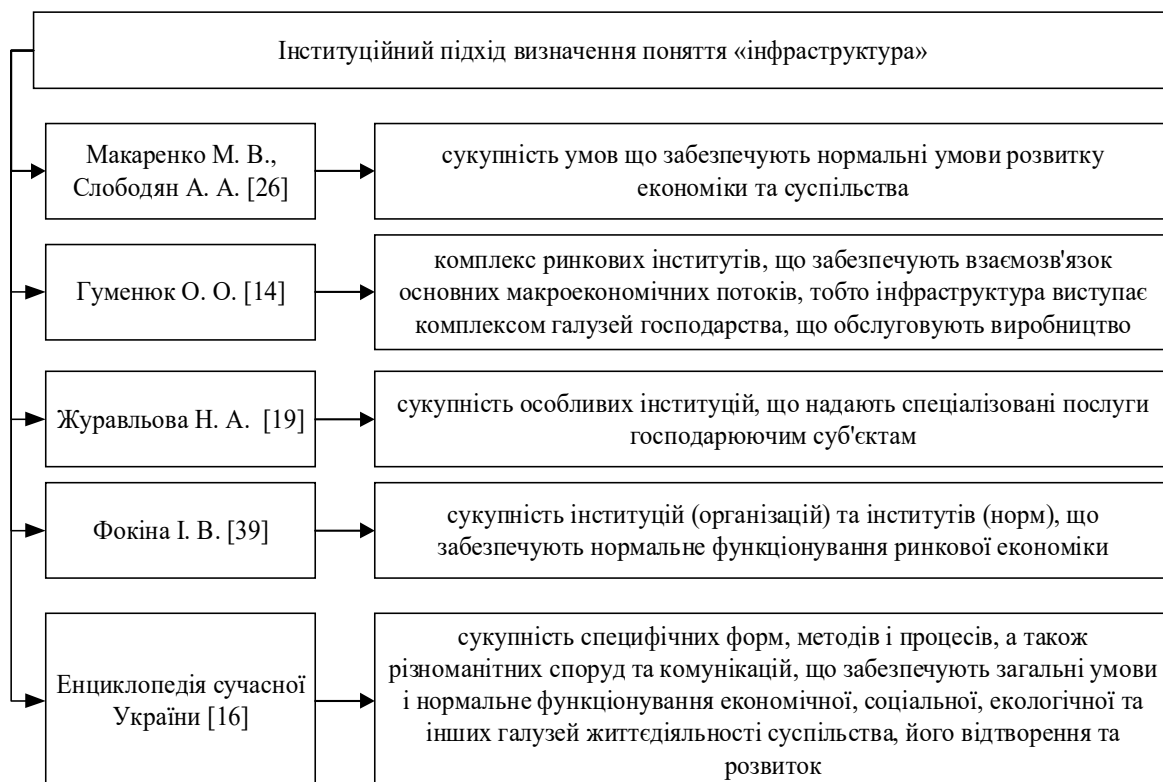

Рис. 3. Визначення сутності категорії «інфраструктура» за інституціональним підходом

Джерело: складено авторкою.

Другий підхід – ресурсний, у межах якого інфраструктуру розглядають як необхідний ресурс для ефективного розвитку економіки, прискорення господарських процесів у країні. Наукові підходи до розгляду цієї дефініції наведено на рис. 4.

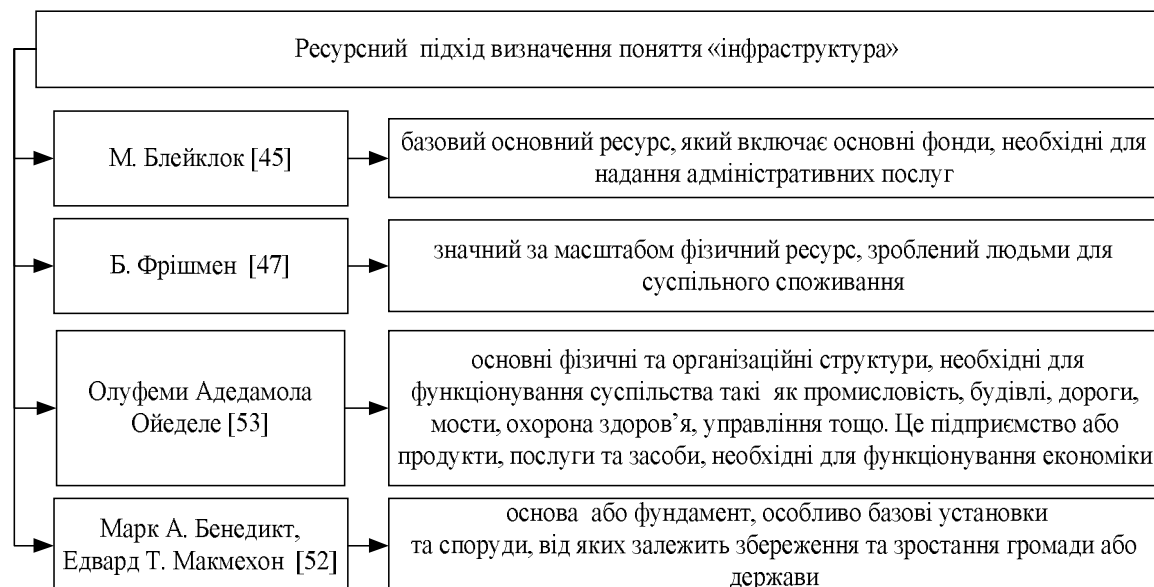

Рис. 4. Визначення сутності категорії «інфраструктура» за ресурсним підходом

Джерело: складено авторкою.

Наступний підхід щодо розгляду поняття «інфраструктура», який трапляється доволі часто в науковій літературі, – це галузевий, або ще його називають секторальний.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

За цим підходом інфраструктура розглядається вченими як сукупність галузей національного господарства, що забезпечують ефективне функціонування матеріального та нематеріального виробництва, якісний розвиток національної економіки. На рис. 5 наведені окремі наукові концепції до розуміння змісту дефініції «інфраструктурна» за галузевим підходом.

Рис. 5. Визначення сутності категорії «інфраструктура» за галузевим (секторальним) підходом

Джерело: складено авторкою.

Структурно-функціональний підхід передбачає розгляд інфраструктури залежно від функцій, які вона виконує в сучасному економічному житті та розвитку господарських систем. На рис. 6 наведені визначення трактування змісту інфраструктура за цим підходом.

Наступним підходом до розгляду категорії інфраструктура є системний підхід. Варто зауважити, що окреслений підхід є доволі поширеною методологічною основою для розгляду сутності різних категорій, окремих об'єктів та процесів. Відповідно, системний підхід є найбільш поширеним і серед науковців, які досліджують природу інфраструктури.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Рис. 6. Визначення сутності категорії «інфраструктура» за структурно-функціональним підходом

Джерело: складено авторкою.

Отже, використання системного підходу полягає в розгляді інфраструктури як окремої, цілісної системи взаємопов'язаних елементів, які взаємодіють між собою та мають спільну мету функціонування. На рис. 7 наведено базові концепції розгляду інфраструктури за цим підходом.

Також при розгляді інфраструктури можна використовувати вертикальний та горизонтальних підходи. Згідно з вертикальним підходом економічний зміст інфраструктури розкривається всередині певної сфери економіки на різних рівнях її функціонування, наприклад, міжнародна, національна, регіональна, сфера матеріального виробництва, галузі виробництва підприємства і т. ін. Відповідно до горизонтального підходу групування інфраструктурних галузей буде реалізуватися за сферами діяльності, де розкриватиметься їх функціональне призначення: виробнича, соціальна, екологічна та ін. [40; 42; 43].

Проаналізувавши дані підходи можна стверджувати, що всі вони є актуальними та правильними, оскільки саме поняття інфраструктури є комплексним та багатоаспектним. Відповідно, визначити єдине визначення, всі закономірності та відносини, які охоплює категорія «інфраструктура» вкрай складно. Проте у процесі реалізації дослідження у сфері інфраструктурного забезпечення розвитку національної економіки та окремих її підсистем і елементів доцільно конкретизувати авторську позицію щодо розуміння цієї дефініції.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Рис. 7. Визначення сутності категорії «інфраструктура» за системним підходом
Джерело: складено авторкою.

Інфраструктура є універсальною, системною категорією економічної науки і об'єктивно пов'язана з розвитком господарських відносин у всіх галузях та сферах національного господарства. Ключову роль вона відіграє і у розбудові фінансової системи країни, її окремих компонентів. Відповідно, окреслене дає змогу стверджувати про об'єктний характер інфраструктури, коли її зміст, розуміння сутності досить часто визначається тим процесам, системою або окремим явищем, яке досліджується. Це і зумовлює важливість пізнання сутності інфраструктури та складність розуміння цієї дефініції. Проведене дослідження лише підтверджує такий висновок.

Висновки та пропозиції. Після проведеного аналізу в межах цієї статті нами були розкриті згруповані основні концепції (інституційна, економічного зростання, маркетингова, розподільна та логістична) вивчення інфраструктури з врахуванням ролі, яку вона відіграє в економіці. Також досліджені базові підходи до трактування сутності категорії «інфраструктура», основним з-поміж яких є: інституціональний, ресурсний, галузевий (секторальний), структурно-функціональний та системний. Отже, можна стверджувати, що всі підходи є обґрунтованими та актуальними і їх використанням залежить від конкретного аспекту, під яким розглядається інфраструктура.

Проведене дослідження дозволило зробити висновок, що інфраструктура як економічна категорія є базовою, комплексною, складною дефініцією, яка характеризує відносини, що виникають у процесі забезпечення розвитку окремих господарських систем у межах національної економіки.

Список використаних джерел

1. Алексеєнко Л. М., Олексієнко В. М. Економічний глумачний словник: власність, приватизація, ринок цінних паперів (українсько-англійсько-російський). Тернопіль : Астон, 2003. 672 с.
2. Атамас О. П. Сутність та класифікація виробничої інфраструктури АПК. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=826>.
3. Богуславський О. В. Основні підходи до вивчення елементів ринкової інфраструктури у сучасній економіці та особливості їх застосування. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2016. Вип. 1. С. 69-76.
4. Бойчик І. М. Ринкова інфраструктура: сутність та характеристика. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 3. С. 34-41.
5. Большой экономический словарь / под ред. А. Н. Азрилияна. 7-е изд., доп. Москва : Институт новой экономики, 2008. 1472 с.
6. Бочарова Ю. Г. Розвиток інноваційної інфраструктури національної економіки: теорія та практика : дис. ... д-ра екон. наук / Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі. Дніпро, 2019. 530 с.
7. Брунець Б. Р. Сутність означення поняття інфраструктура. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.5. С. 372-377.
8. Бутирська І. В. Організаційно-економічні засади інфраструктурного забезпечення регіонального розвитку: автореф. дис. ... канд. екон. наук / Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. Львів. 2005. 26 с. URL: <http://base.dnsgb.com.ua/files/ard/2005/05bivzrr.pdf>.
9. Васильєв О. В. Методологія і практика інфраструктурного забезпечення функціонування і розвитку регіонів України : монографія. Харків : ХНАМГ, 2007. 341 с.
10. Васильців Т. Г., Мамчин Р. О. Деякі підходи до формування інфраструктури товарного ринку України. *Вісник Державного університету «Львівська політехніка»*. Проблеми економіки та управління. 2000. № 391. С. 293-296.
11. Голобоков А. М. Инфраструктура региональной экономики. *Вестник Северо-Восточного государственного университета*. 2012. Вып. 18. С. 26-29.
12. Гриценко А., Соболев В. Ринкова інфраструктура: суть, функції, будова. *Економіка України*. 1998. № 4. С. 35-44.
13. Гудзь О. Є. Фінансово-кредитна інфраструктура аграрної сфери України. *Економіка АПК*. 2009. № 6. С. 59-63.
14. Гуменюк О. О. Інфраструктурне забезпечення функціонування агропромислового ринку. *Інноваційна економіка*. 2013. № 3. С. 56-61.
15. Дубина М. В., Прокопенко В. Ю. Кредитна інфраструктура: особливості визначення сутності категорії. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2015. Вип. 1(45). Т. 1. С. 209-212.
16. Енциклопедія сучасної України. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=12489.
17. Жамин В. Инфраструктура при социализме. *Вопросы экономики*. 1977. № 2. С. 14-18.
18. Жупаненко В. М. Сучасне трактування інфраструктури економіки. *Облік і фінанси АПК*. 2010. № 3. С. 129-138.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

19. Журавлева Н. А. Развитие концепции инфраструктуры в экономической науке. *Проблемы современной экономики*. 2009. № 4(32). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitiie-kontseptsii-infrastruktury-v-ekonomicheskoy-nauke>.
20. Иванова Н. А. Теоретические аспекты понятия инфраструктуры региона. *Современные наукоемкие технологии. Региональное приложение*. 2012. № 4(32). С. 30-36.
21. Иванова Н. В. Генезис економічної категорії «інфраструктура» та її роль у суспільному поділі праці. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=392>.
22. Иванова Н. В. Ринкова інфраструктура та її місце в регіональному економічному просторі. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/28-2017/4.pdf>.
23. Коваленко М. Є. Концепція інфраструктури у фінансовому секторі економіки. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. Суми, 2006. Т. 16. С. 298–306.
24. Кушнир Т. М. Маркетинговая инфраструктура: определение и классификация. *Современные проблемы экономики : 3-я международная научная конференция студентов, аспирантов и молодых ученых: труды конференции*. Ереван, 2015. С. 224–229. URL: http://ysu.am/files/224-229_tezisneri%20joxovacu_2015_03_03.pdf.
25. Лисяк Н. М. Технічна інфраструктура та житлове будівництво м. Львова на зламі ХХ-ХХІ ст. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2013. № 767. С. 326-336.
26. Макаренко М. В., Слободян А. А. Сутність транспортної інфраструктури і її місце в ринкових відносинах. *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер.: Економіка і управління*. 2012. Вип. 21-22(1). С. 6-12.
27. Мамчин М. М., Жагаляк І. І., Добуш Ю. Я. Тенденції розвитку інфраструктури українського села. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2007. № 594. С. 455-460.
28. Михайлов М. В., Юденко М. Н. Экономическая сущность инфраструктуры и ее особенности в строительстве. *Вестник Российского университета дружбы народов. Сер.: Экономика*. 2013. № 1. С. 123-130.
29. Новикова В. Інфраструктура: сутність поняття, види, застосування у рекреаційній сфері. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/novykova2.htm.
30. Овешникова Л. В. Разработка перспектив развития инфраструктуры региональной экономики. *Интернет-журнал «Науковедение»*. 2015. Т. 7, № 1. С. 29.
31. Самуельсон П. Экономика : в 2 т. Москва : НПО "АЛГОН" ВНИИСИ, 1992. Т. 1. 333 с.
32. Сегеда С. А. До питання ролі інфраструктури в системі ринкових відносин. *Збірник наукових праць ВНАУ. Сер.: Економічні науки*. 2012. № 1(56). Т. 4. С. 136-143.
33. Тимашев С. А. Инфраструктуры : в 2 т. Т. 1: Надёжность и долговечность. Екатеринбург : Изд-во НИСО УрО РАН, 2016. 530 с.
34. Трибушная В. Х. Инновационная инфраструктура как необходимость поддержки наукоёмкого предпринимательства: технопарки и стратегическое управление : монография. Ижевск : Ижевский гос. техн. ун-т, 2011. 240 с.
35. Трубецкая О. В. Инфраструктура как объект экономической теории. *Успехи современного естествознания* : материалы конференций. 2011. № 12. С. 100-101.
36. Трубицына Т. И. Инфраструктура как категория экономической теории. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/infrastruktura-kak-kategoriya-ekonomicheskoy-teorii>.
37. Универсальный экономический словарь. Менеджмент, маркетинг, реструктуризация. Киев : Поисково-издательское агентство «Книга памяти Украины», 1999. 392 с.
38. Федыко В. П., Федыко Н. Г. Инфраструктура товарного рынка. Ростов н/Д : Феникс, 2000. 512 с.
39. Фокіна І. В. Інституціональна база ринкової інфраструктури. *Сталій розвиток економіки*. 2013. № 4. С. 68-70.
40. Хаджинов І. В. Методологічні особливості вивчення поняття «інфраструктура» та її функції. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2013. № 10. С. 38-41.
41. Шашман А. М. Інфраструктура сільськогосподарського підприємства та її роль у підвищенні ефективності його діяльності. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності* : зб. наукових праць : у 3 т. Маріуполь, 2011. Т. 1. С. 138-143.

42. Щербакова А. А. Сущность и состав региональной инфраструктуры сервиса медицинской техники. *Проблемы развития территории*. Октябрь-декабрь 2010. Вып. 6 (52). С. 61-66.
43. Ясковець Ю. В. Теоретичні аспекти дослідження інфраструктури національних господарств в умовах глобалізації. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. Вип. 114(2). С. 173-180.
44. Ambrosius G., Henrich-Franke C. Integration of Infrastructures in Europe in Historical Comparison. Cham : Springer International Publishing, 2016. VII, 210 p.
45. Blaiklock M. The infrastructure finance handbook: principles, practice and experience. London : Euromoney Books, 2014. xvii, 237 p.
46. Dubyna M. The scientific approach to the identification of the essence of the category «infrastructure». *Problems and prospects of economics and management*. 2015. № 1(1). Pp. 31-36.
47. Frischmann B. M. Infrastructure: the social value of shared resources. New York : Oxford University Press, 2013. 436 p.
48. Infrastructure: Definition from the Cambridge Academic Content Dictionary / Cambridge University Press. URL: <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/infrastructure>.
49. Infrastructure: Definition in English from the Oxford Dictionary / Oxford Dictionaries. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/infrastructure>.
50. Jochimsen, R., Ed. Theorie der Infrastruktur: Grundlagen der marktwirtschaftlichen Entwicklung. Tübingen, J.C.B. Mohr, 1966.
51. Lewis W. A. The Theory of Economics Growth. London, 1955.
52. Mark A. Benedict, Edward T., McMahon, J. D. Green Infrastructure: Smart Conservation for the 21st Century Washington, D.C., 2010. 36 p.
53. Oyedele O. A. The Challenges of Infrastructure Development in Democratic Governance. *FIG Working Week 2012. Knowing to manage the territory, protect the environment, evaluate the cultural heritage*. Rome, Italy, 6-10 May 2012. URL: https://www.researchgate.net/publication/228098249_The_challenges_of_infrastructure_Development_in_Democratic_Governance.

References

1. Alekseienco, L. M., Oleksienko, V. M. (2003). *Ekonomichniy tlumachnyi slovnyk: vlasnist, pryvatyzatsiia, rynek tsinnykh papieriv (ukrainsko-anhliisko-rosiiskyi) [Economic explanatory dictionary: property, privatization, securities market (Ukrainian-English-Russian)]*. Aston.
2. Atamas, O. P. (n.d.). *Sutnist ta klasyfikatsiia vyrobnychoi infrastruktury APK [The essence and classification of the production infrastructure of agriculture]*. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=826>.
3. Bohuslavskiy, O. V. (2016). Osnovni pidkhody do vyvchennia elementiv rynkovoï infrastruktury u suchasniï ekonomitsi ta osoblyvosti yikh zastosuvannia [The main approaches to the study of the market infrastructure elements in the modern economy and features of their application]. *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky – Theoretical and applied issues of economics, 1*, pp. 69-76.
4. Boichyk, I. M. (2013). Rynkova infrastruktura: sutnist ta kharakterystyka [Market infrastructure: essence and characteristics]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development, (3)*, pp. 34-41.
5. Azrylyian, A. N. (2008). *Bolshoi ekonomicheskii slovar [Large economic dictionary] (7th ed.)*. Institut novoi ekonomiki.
6. Bocharova, Yu. H. (2019). *Rozvytok innovatsiinoï infrastruktury natsionalnoi ekonomiky: teoriia ta praktyka [Development of innovation infrastructure of the national economy: theory and practice]* [PhD dissertation, Khark. derzh. un-t kharchuvannia ta torhivli].
7. Brunets, B. R. (2012). Sutnist oznachennia poniattia infrastruktura [The essence of the infrastructure definition]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy – Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine, 22.5*, pp. 372-377.
8. Butyrska, I. V. (2005). *Orhanizatsiino-ekonomichni zasady infrastrukturalnoho zabezpechennia rehionalnoho rozvytku [Organization-Economic Bases of Infrastructural Maintenance of Regional Development]* [PhD dissertation, Chernivetskyi torhovelno-ekonomichnyi instytut KNTEU]. <http://base.dnsgb.com.ua/files/ard/2005/05bivzr.pdf>.

9. Vasyliiev, O. V. (2007) *Metodolohiia i praktyka infrastruktornoho zabezpechennia funktsionuvannia i rozvytku rehioniv Ukrainy [The methodology and practice of infrastructural support of the functioning and development of the Ukraine's regions]*. KhNAMH.
10. Vasylytsiv, T. H., Mamchyn, R. O. (2000). Deiaki pidkhody do formuvannia infrastruktury tovarnoho rynku Ukrainy [Some approaches to the formation of the commodity market infrastructure of Ukraine]. *Visnyk Derzhavnoho universytetu «Lvivska politekhnikha». Problemy ekonomiky ta upravlinnia – Bulletin of Lviv Polytechnic State University. Problems of economics and management*, (391), pp. 293-296.
11. Golobokov, A. M. (2012). Infrastruktura regionalnoi ekonomiki [The infrastructure of the regional economy]. *Vestnyk Severo-Vostochnogo gosudarstvennogo universiteta – Bulletin of North-eastern State University*, 18, pp. 26-29.
12. Hrytsenko, A., Soboliev, V. (1998). Rynkova infrastruktura: sut, funksi, budova [Market infrastructure: essence, functions, structure]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, (4), pp. 35-44.
13. Hudz, O. Ye. (2009). Finansovo-kredytna infrastruktura ahrarynoyi sfery Ukrainy [Financial and credit infrastructure of the agricultural sector of Ukraine]. *Ekonomika APK – Economics of the agro-industrial complex*, (6), pp. 59-63.
14. Humeniuk, O. O. (2013). Infrastrukturne zabezpechennia funktsionuvannia ahropromyslovoho rynku [Infrastructural support of the agro-industrial market]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative economy*, (3), pp. 56-61.
15. Dubyna, M. V., Prokopenko, V. Yu. (2015). Kredytna infrastruktura: osoblyvosti vyznachennia sutnosti katehorii [Credit infrastructure: features of defining the essence of the category]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya «Ekonomika» – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. "Economy" series*, 1(45)(1), pp. 209-212.
16. Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy [Encyclopedia of modern Ukraine]. http://esu.com.ua/search_articles.php?id=12489.
17. Zhamin V. (1977). Infrastruktura pri sotsializme [Infrastructure under socialism]. *Voprosy ekonomiki – Issues of economics*, (2), pp. 14-18.
18. Zhupanenko, V. M. (2010). Suchasne traktuvannia infrastruktury ekonomiky [Modern interpretation of the economy infrastructure]. *Oblik i finansy APK – Accounting and finance of the agro-industrial complex*, (3), pp. 129-138.
19. Zhuravleva, N. A. (2009). Razvitie kontseptsii infrastruktury v ekonomicheskoi nauke [Development of the concept of infrastructure in economics]. *Problemy sovremennoi ekonomiki – Problems of the modern economy*, (4(32)). <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitie-kontseptsii-infrastruktury-v-ekonomicheskoy-nauke>.
20. Ivanova, N. A. (2012). Teoreticheskie aspekty poniatii ynfrastruktury regiona. Sovremennye naukoemkie tekhnologii [Theoretical aspects of the concept of infrastructure of the region]. *Regionalnoe prilozhenie – Modern science-intensive technologies. Regional application*, (4(32)), pp. 30-36.
21. Ivanova, N. V. (n.d.). *Henezys ekonomichnoi katehorii «infrastruktura» ta yii rol u suspilnomu podili pratsi [Genesis of the economic category "infrastructure" and its role in the social division of labor]*. <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=392>.
22. Ivanova, N. V. (2017). *Rynkova infrastruktura ta yii mistse v rehionalnomu ekonomichnomu proctori [Market infrastructure and its place in the regional economic space]*. <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/28-2017/4.pdf>.
23. Kovalenko, M. Ye. (2006). Kontseptsii infrastruktury u finansovomu sektori ekonomiky [The concept of infrastructure in the financial sector of the economy]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy – Problems and prospects of the banking system development of Ukraine*, 16, pp. 298-306.
24. Rushnir, T. M. (2015). Marketinhovaia infrastruktura: opredelenie i klassifikatsiia [Marketing infrastructure: definition and classification]. In *Sovremennye problemy ekonomiki: 3-ia mezhdunarodnaia nauchnaia konferentsiia studentov, aspirantov i molodykh uchenykh: trudy konferentsii – Modern problems of economics: 3rd international scientific conference of students, graduate students and young scientists: conference proceedings* (pp. 224-229). http://ysu.am/files/224-229_tezisneri%20joxovacu_2015_03_03.pdf.

25. Lysiak, N. M. (2013). Tekhnichna infrastruktura ta zhytlove budivnytstvo m. Lvova na zlami XX-XXI st. [Technical infrastructure and housing construction of Lviv at the turn of the XX-XXI centuries]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika» – Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic"*, (767), pp. 326-336.

26. Makarenko, M. V., Slobodian, A. A. (2012). Sutnist transportnoi infrastruktury i yii mistse v rynkovykh vidnosynakh [The essence of transport infrastructure and its place in market relations]. *Zbirnyk naukovykh prats Derzhavnoho ekonomiko-tekhnologichnoho universytetu transportu. Ser.: Ekonomika i upravlinnia – Collection of scientific works of the State Economic and Technological University of Transport. Ser.: Economics and Management*, 21-22(1), pp. 6-12.

27. Mamchyn, M. M., Zhahaliak, I. I., Dobush, Yu. Ya. (2007). Tendentsii rozvytku infrastruktury ukrainskoho sela [Trends in the development of Ukrainian rural infrastructure]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika» – Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic"*, (594), pp. 455-460.

28. Mikhailov, M. V., Iudenko, M. N. (2013). Ekonomicheskaiia sushchnost infrastruktury i ee osobennosti v stroitelstve [Economic essence of infrastructure and its features in the construction]. *Vestnik Rossiiskogo universiteta druzhby narodov. Ser.: Ekonomika – Bulletin of the Peoples' Friendship University of Russia. Ser.: Economics*, (1), pp. 123-130.

29. Novykova, V. Infrastruktura: sutnist poniattia, vydy, zastosuvannia u rekreatsiinii sferi [Infrastructure: day-to-day understanding, seeing, staying in the recreational sphere]. https://tourlib.net/statti_ukr/novykova2.htm.

30. Oveshnikova, L. V. (2015). Razrabotka perspektiv razvitiia infrastruktury regionalnoi ekonomiki [Development of prospects for the infrastructure development of the regional economy]. *Internet-zhurnal "Naukovedenie" – Online magazine "Science of Science"*, 7(1), pp. 29.

31. Samuelson, P. (1992). *Ekonomika [Economics]*. (Vols. 2. Vol. 1). NPO "ALGON" VNIISI.

32. Sehed, S. A. (2012). Do pytannia roli infrastruktury v systemi rynkovykh vidnosyn [On the issue of the infrastructure role in the marketing services system]. *Zbirnyk naukovykh prats VNAU. Ser.: Ekonomichni nauky – Zbirnik naukovykh prats VNAU. Ser.: Economics of Science*, 4(1(56)), pp. 136-143.

33. Timashev, S. A. (2016). *Infrastruktury [Infrastructures]* (Vol. 1: Nadezhnost i dolgovechnost). Izd-vo NISO UrO RAN.

34. Tribushnaia, V. Kh. (2011). *Innovatsionnaia infrastruktura kak neobkhodimost podderzhki naukoemkogo predprinimatelstva: tekhnoparki i strategicheskoe upravlenie [Innovative infrastructure as the need to support science-intensive entrepreneurship: technology parks and strategic management]*. Izhevskiy gos. tekhn. un-t.

35. Trubetskaia, O. V. (2011). Infrastruktura kak obekt ekonomicheskoi teorii [Infrastructure as an object of economic theory]. *Proceedings of conferences Uspekhi sovremennogo estestvoznaniia – Successes of modern natural science*, (12), pp. 100-101.

36. Trubitsyna, T. I. (n.d.). Infrastruktura kak kategoriia ekonomicheskoi teorii [Infrastructure as a category of economic theory]. <https://cyberleninka.ru/article/n/infrastruktura-kak-kategoriya-ekonomicheskoy-teorii>.

37. *Universalnyi ekonomicheskii slovar. Menedzhment, marketing, restrukturizatsiia [Universal Dictionary of Economics, Management, Marketing and Restructuring]*. (1999). Poiskovo-izdatelskoe agentstvo «Kniga pamiati Ukrainy».

38. Fedko, V. P., Fedko, N. G. (2000). *Infrastruktura tovarnogo rynku [Infrastructure of the commodity market]*. Feniks.

39. Fokina, I. V. (2013). Instytutsionalna baza rynkovoii infrastruktury [Institutional base of the market infrastructure]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development*, (4), pp. 68-70.

40. Khadzhynov, I. V. (2013). Metodolohichni osoblyvosti vyvchennia poniattia «infrastruktura» ta yii funktsii [Methodological features of studying the concept of "infrastructure" and its functions]. *Ekonomichniy visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy "Kyivskiy politekhnichnyi instytut" – Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"*, (10), pp. 38-41.

41. Shashman, A. M. (2011). Infrastruktura silskohospodarskoho pidpriemstva ta yii rol u pidvysychenni efektyvnosti yoho diialnosti [Infrastructure of an agricultural enterprise and its role in improving the efficiency of its activities]. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti – Theoretical and practical aspects of economics and intellectual property*, 1, pp. 138-143.
42. Shcherbakova, A. A. (October-December 2010). Sushchnost i sostav regionalnoi infrastruktury servisa meditsynskoi tekhniki [The essence and composition of the regional infrastructure of medical equipment service]. *Problemy razvitiia territorii – Problems of the territory development*, 6(52), pp. 61-66.
43. Yaskovets, Yu. V. (2013). Teoretychni aspekty doslidzhennia infrasturktury natsionalnykh gospodarstv v umovakh hlobalizatsii [Theoretical aspects of the study of the national economies infrastructure in the context of globalization]. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn – Current issues of international relations*, 114(2), pp. 173-180.
44. Ambrosius, G., Henrich-Franke, C. (2016). *Integration of Infrastructures in Europe in Historical Comparison*. Springer International Publishing.
45. Blaiklock, M. (2014). *The infrastructure finance handbook: principles, practice and experience*. Euromoney Book.
46. Dubyna, M. (2015). The scientific approach to the identification of the essence of the category «infrastructure». *Problems and prospects of economics and management*, (1(1)), pp. 31-36.
47. Frischmann, B. M. (2013). *Infrastructure: the social value of shared resources*. Oxford University Press.
48. Infrastructure: Definition from the Cambridge Academic Content Dictionary. Cambridge University Press. <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/infrastructure>.
49. Infrastructure: Definition in English from the Oxford Dictionary. *Oxford Dictionaries*. <https://en.oxforddictionaries.com/definition/infrastructure>.
50. Jochimsen, R., (Ed.). (1966). *Theorie der Infrastruktur: Grundlagen der marktwirtschaftlichen Entwicklung*. Tübingen, J.C.B. Mohr.
51. Lewis, W. A. (1955). *The Theory of Economics Growth*.
52. Mark, A. Benedict, Edward T., McMahon, J. D. (2010). *Green Infrastructure: Smart Conservation for the 21st Century* Washington, D.C.
53. Oyedele, O. A. (6-10 May 2012). The Challenges of Infrastructure Development in Democratic Governance. *FIG Working Week 2012. Knowing to manage the territory, protect the environment, evaluate the cultural heritage*. https://www.researchgate.net/publication/228098249_The_challenges_of_infrastructure_Development_in_Democratic_Governance.

Садчикова Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національний університет «Чернігівська політехніка» (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14035, Україна).

Садчикова Ирина Владимировна – кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, банковского дела и страхования, Национальный университет «Черниговская политехника» (ул. Шевченко, 95, г. Чернигов, 14035, Украина).

Sadchykova Iryna - PhD in Economics, Associate Professor of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv Polytechnic National University (95 Shevchenko Str., 14035 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: aspirant_chstu@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5144-1306>

Researcher ID: F-4936-2014